Леонід Рудницький

ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІР В ПРАЦІ НТШ АМЕРИКИ

Усім добре відомо, що Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗСА вже від давен давна не тільки працює для розвитку української науки, а також широко репрезентує її своїми виданнями та участю на численних міжнародних наукових конгресах і конференціях. Свою видавничу діяльність НТШ здійснює завдяки жертвенності української громади на терені Америки, жертвенності, яка справді подиву гідна. НТШ видає наукові праці самостійно і спільно з іншими українськими установами як в Америці, так і в Україні. Відомі „Записки Наукового Товариства ім. Шевченка" і ряд інших україномовних видань НТША готує разом із львівським НТШ. Та мабуть найважливішим чинником щодо популяризації української наукової думки на міжнародних обширах є видання НТШ англійською мовою, що воно готує їх разом з американськими та канадськими науковими інституціями. Серед результатів такої співпраці є англомовна версія „Життя Тараса Шевченка" Павла Зайцева (1988), довідник „Ukraine and Ukrainians throughout the World" (1994), збірник есеїв „Towards the Intellectual History of Ukraine" (1996) та ін. Такі видання йдуть до численних університетських бібліотек Америки і Канади, і до окремих представників академічного світу. Свою видавничу працю НТШ детально плянує, приділяє їй значну увагу, про що свідчить інтенсивна праця Видавничої Комісії НТШ у ЗСА і у Львові.

Участь Товариства в міжнародних наукових конференціях і конґресах також є важливим складником піднесення авторитету української науки в світі. Товариство, як афілійований член Американської Асоціяції для Сприяння Слов'янським Студіям (AAASS), бере активну участь у кожній річній конвенції цієї Асоціяції і через неї — у міжнародних конґресах славістів, які відбуваються щоп'ять років. Того роду праця вимагає солідної підготовки, бо не завжди легко є вже тільки діставатися до престижного інтернаціонального наукового форуму. Ведення такої наукової політики вимагає перш усього знання загальної „наукової атмосфери" на форумі, устійнення важливости даного наукового зібрання, виваженого рішення брати чи не брати в ньому участь, і найважливіше — здатності підготувати окремі сесії на тих чи інших конґресах та конференціях, які викликали б активний інтерес в учасників і гостей, привернули увагу до українознавчої тематики. Завдання ці не є легкими. Утруднює їх обмежений стан фінансів Товариства. Слід зауважити, що багато членів НТШ їдуть на міжнародні наукові форуми, дістаючи фонди на подорож з джерел поза Товариством, або й покриваючи кошти самі.

Ці дві складові міжнародної діяльности НТШ — видання наукових праць та участь в інтернаціональних наукових форумах — різняться в своїх вимогах до Товариства. Якщо свою видавничу діяльність НТШ може успішно плянувати, беручи до уваги актуальність того чи іншого видання, його потрібність і т. п., то працю вчених - знавців української тематики, на наукових форумах плянувати дуже не просто. Суто людські проблеми, які можуть постати в цій праці — вчені є знані за свою сенситивність, — маємо до діла також з певним етнопсихологічним фактором. Ми звикли думати про науковий форум головно під кутом ювілеїв і річниць. Знаємо, що внезабарі — Шевченківські свята, то ж заздалегідь готуємо конференцію, пишемо доповідь. З міжнародними конгресами — інакше. Треба достосовуватися до того що організатори конґресу вимагають, треба нав'язати відповідні контакти і подати щось таке, що б цікавило не лише українців. Слід уміти активно і зацікавлююче говорити і пропаґувати українознавчі теми англійською, або іншими мовами Заходу, і не лише реаґувати на можливі неґативні виступи неприхильних до всього українського, науковців.

Хочемо нагадати тут про чотири важливих міжнародних форуми, дотичних до української тематики, в яких НТШ повинно взяти участь, і які можуть зацікa-вити український загал:

* Перша конвенція Асоціяції національностей, яка відбудеться в квітні 1997 року в Ню Йорку.

* Чергова річна Національна конвенція AAASS (20-23 листопада 1997, Сієтл, Вашінґтон), НТШ організовує там вже п'ятий з черги круглий стіл про сучасну українську мову.

* Наступна річна конвенція AAASS (24-27 вересня 1998, Бока Ратон, Флорида). На ній НТШ плянує організувати сесію про 1100-річчя міста Галич.

* Шостий Світовий конґрес Міжнародної Ради для Центрально-і Східноевропейських студій (серпень 2000 року, місто Тампере, Англія). Буде це дуже важливий світовий форум, на якому НТШ вже традиційно від самого початку проведення цих конґресів (1975) бере участь. Ювілейний двохтисячний рік вимагатиме від Товариства підготовки особливої сесії.

Як бачимо, нагод пропаґувати українську науку в контексті світової науки є чимало.

Інколи НТШ організує при одному з американських університетів конференцію, присвячену всеціло українознавчій тематиці. Остання така подія була конференція з нагоди 400-ліття Берестейської Унії, що відбулася 6-го грудня в Ля Саль Університеті у Філядельфії. Успіх цієї і подібних ініціятив НТШ є утриваленим тоді, коли з'являються друком виголошені на таких наукових зібраннях доповіді.

Усім відомі слова патрона НТШ: „чужому научайтесь, — свого не цурайтесь", які у всій своїй шляхетній простоті мають велике значення. Не забуваючи свій обов'язок супроти українства в діяспорі та в Україні, НТШ А не тільки вивчає чуже, але й дбає, щоб і чужі мали нагоду пізнати Україну і її культуру.

* НТШ тепер підготовляє матеріяли до Шевченківського збірника. Наукові статті просимо висилати до: Publications Chair. Shevchenko Scientific Society, 63 Fourth Avenue, New York, NJ 10003. For information call: (212) 254-5130.

ВІСТІ
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. Т. ШЕВЧЕНКА

Ч. VIII

Shevchenko Scientific Society, 63 Fourth Ave., New York, NY 10003

Участь НТШ-А у загальних наукових конференціях

Серед більших конференцій які спонзорувало НТШ, або на яких були окремі сесії НТШ в 1996 р.:

* Шістнадцята Річна Наукова Шевченківська Конференція (березень 1996) разом із УВАН та Гарвардським Українським Дослідним Інститутом, доповідали Ася Гумецька, Дмитро Штогрин, Анатоль Ярема (Львів).

* На відмічення 10-ліття Чорнобильської катастрофи, НТШ спонзорувало приїзд з Києва д-ра Дмитра Ґродзінського, і його доповідь на громадському відміченні у Колюмбійському університеті (квітень 1996).

* Травнева Шевченківська конференція (разом із УВАН, травень 1996) з доповідями: Ганни Чумаченко (Херсон), Ніни Караванської, Миколи Рябчука (Київ).

* На Третьому Конґресі Міжнародної Асоціяції Україністів у Харкові (серпень 1996) НТШ спонзорувало сесію про проблеми сучасного правопису. Доповідали Лідія Коць-Григорчук (Львів), Олена Гузар (Тернопіль), Олександра Захарків (Львів), а сесію вела Лариса Онишкевич.

* На щорічній конференції Американської Асоціяції для Поширення Славістичних Студій (ААССС), що була у Бостоні (листопад, 1996), НТШ мало дві сесії:

а) „Чорнобиль із 10-літньої перспективи у науці, літературі і медицині", доповідали Олекса Біланюк, Лариса Онишкевич, Дейвид Марплс, головував Леонід Рудницький.

б) Про „Проблеми сучасного українського правопису" доповідали: Ася Гумецька, Мирослава Знаєнко, Тоня Березовенко (Київ), Віра Андрушків, Світляна Роговик, сесію вела Лариса Онишкевич.

* Разом із Національним університетом Києво-Могилянської Академії, зорганізовано наукову конференцію зокрема для молодих науковців „Проблеми утвердження і функціонування державної мови в Україні" (Київ 28-29 листопада 1996). Організатор від НТШ Лариса Онишкевич. На конференцію зголосили доповіді 162 науковців з 27 міст України, найбільше з Києва, Львова, Луганська, Донецька і Харкова.

* Спільно із Університетом Ля Саль (Філядельфія, грудень 1996) спонзоровано конференцію присвячену 400-літтю Берестейської Угоди (1506). Від НТШ брали участь: Л. Рудницький (організатор), о. Петро Біланюк, Томас Бирд та Альберт Кіпа.

Із відгуків про Конференцію „Проблеми утвердження і функціонування державної мови в Україні" — в Національному Університеті Києво-Могилянської Академії..

— „...Було багато молодих науковців. Це дуже тішило, бо ми перспективно розумілися, особливо у тому, що стосувалося правопису. Напр. молоді, які „живуть" у кількох західніх мовах розуміють різницю між „Г" і „Ґ" та „Г" і „Х"...

— „...Однак звучала тривога про стан української мови, як не парадоксально, в Українській Державі. Ці нотки були і у виступі В. Брюховецького, і в доповіді М. Жулинського, і на пленарному засіданні, і в доповідях на секціях..."

На правописній секції НТШ у Харкові вийшла пропозиція, щоб у 50-ту річницю Першої Всеукраїнської Мовної Конференції (1927 р.) відмітити її другою конференцією 1997 р. Це від сесії подано цілому пленуму МАУ.

Таку ж рекомендацію приняли на Конференції „Проблеми утвердження і функціонування державної мови в Україні" в Національному Університеті Києво-Могилянської Академії:

„Підтримуючи пропозицію, висловлену на мовній секції і на пленумі Конґресу Міжнародної Асоціяції Україністів у Харкові (у серпні 1996), пропонуємо відзначити 70-ліття першої Всеукраїнської правописної конференції (Харків, 1927) тим, що 1997-го року скликати Другу Всеукраїнську правописну конференцію (з присутністю мовознавців зі всіх частин України) для ширшої наукової дискусії сучасних правописних напрямів і проблем української мови.

Цю пропозицію також підтримали Загальні Збори НТШ в Ню Йорку.

Лариса М. Л. Залеська Онишкевич

НТШ в ділянці української мови

Як в початку століття НТШ було активним у справі української мови і правопису, так і за останніх кілька років НТШ далі пляново працює в ділянці посилення знання української мови та протидіяння російщення її. Ми свідомі того, що наша роля діяспори дала нам завдання також бути свого роду історичною пам'яттю для України не тільки під оглядом історичних та інших фактів, але також і мови. Тому ми присвячували цій справі досить багато часу:

а) на кожнорічних славістичних конференціях ААССС ми відбули чотири панелі про різні аспекти української мови (трансліттерація, термінологія, фразеологія, синтакса);

б) провели колоквій для університетських викладачів та авторів підручників граматики української мови;

в) перевидали у Львові Правописний Словник Григорія Голоскевича для зазнайомлення науковців України (з новою післямовою д-р Ліди Коць-Григорчук);

г) провели дві майстерні перекладів літературознавчої термінології;

ґ) на III-му Конґресі Міжнародної Асоціяції Україністів у Харкові (у серпні 1996 р.) зорганізували панель про проблеми сучасного правопису; там виринула пропозиція, щоб у 50-річницю Харківської Всеукраїнської Правописної Конференції 1927 р. скликати другу мовну конференцію 1997 р.; цю пропозицію ми представили пленумові Конґресу;

д) повищу пропозицію пізніше також підтримала Американська Асоціяція Україністів на Конференції ААССС в Бостоні (листопад 1996 р.);

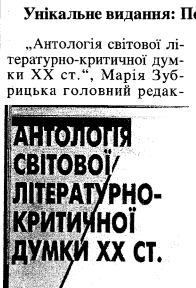
е) ініціювали мовну конференцію для науковців України (зокрема молодих науковців), яка відбулася 8-29 листопада 1996 р. у Києві, в Національному Університеті Києво-Могилянської Академії. Там також підтримали пропозицію провести Другу Всеукраїнську правописну конференцію;

є) провели першу майстерню для редакторів преси діяспори (Сходу Америки), спрямовану проти „шовкової русифікації" та засмічення української мови американізмами — 9-го березня в Ню Йорку; друга майстерня запланована на 20-21 червня в Іллінойському університеті, в Урбані.

Нові видання НТШ

Унікальне видання: Перша Українська Антологія Критичної Думки

„Антологія світової літературно-критичної думки XX ст.", Марія Зубрицька головний редактор, при співпраці Лариси Онишкевич та Івана Фізера. Львів: НТШ-Америки і Центр гуманітарних досліджень Львівського державного університету ім. Івана Франка, 1996, 636 стор. $35.00

Це вперше українською мовою появляється подібна збірка літературних теоретичних праць, чи давніших чи сучасних. До антології ще входять праці Олександра Потебні, Ніцше, а тоді вже поміщено таких авторів 20-го століття, як: Берґсон, Фройд, Юнґ, Роман Інґарден, Нортроп Фрай, Жан Поль Сартр, Мартін Гайдеґґер, Ганс-Ґеорґ Гадамер, Поль Рікер, Михаїл Бахтін, Ролан Барт, Вольфґанґ Ізер, Умберто Еко, Мішель Фукс, Жак Дерріда, Юлія Крістева та Едвард Саїд. Праці цих відомих теоретиків і критиків подані за такими визначеннями, як „Філософські основи европейського модернізму", „Психоаналіз та теорія архетипів", „Феноменологічна теорія та критика", „Літературна ґерменевтика", „Екзистенціялістська модель в теорії літератури", „Школа рецептивної естетики", „Теорія діялогізму", „Празьке лінґвістичне коло", „Структуралізм і семіотика", „Постструктуралізм та деконструктивізм", „феміністична теорія та критика", „Постколоніяльна критика і теорія", „Постмодернізм", „Теорія іронії Ричарда Рорті". Всі ці частини попереджені вступними статтями Марії Зубрицької, а деякі є Івана Фізера, Лариси Онишкевич та Марка Павлишина. Видання має також на 24 сторінки словник термінології.

Повищі праці перекладено з восьми мов оригіналів. Задум і головна праця над антологією — Марії Зубрицької, молодої дослідниці української

(Закінчення на стор. 5)

З діяльности Осередків НТШ А

Осередок НТШ в Чикаґо втратив втратив в останньому часі двох своїх активних членів, а це голову д-ра Романа Залуцького і члена Управи мґр Еміліяна Басюка. Після смерти д-р Р. Залуцького Управу очолив д-р Павло Пундій.

(Закінчення на стор. 5-ій)

Управа НТШ А обрана на 15-их Зборах 23-го листопада 1996 р.

Резолюції 15-их Загальних Зборів НТШ-Америки які відбулися 23-го листопада 1996 р. у Ню Йорку

1. Загальні Збори висловлюють признання науковим установам і поодиноким науковцям в Україні за їхню наукову діяльність у цих важких економічних часах. Збори заохочують своїх членів до дальшої співпраці із науковцями України, докладаючи всіх старань для організування спільних наукових проєктів.

2. Загальні Збори зокрема оцінюють широку видавничу діяльність НТШ у Львові.

3. Загальні Збори висловлюють свою підтримку українським науковим та культурних установам у діяспорі і дають їм запевнення нашої дальшої готовости співпрацювати.

4. Загальні Збори схвалюють дотеперішню працю НТШ-А у формі наукових видань і конференцій присвячених різним аспектам українознавства, а зокрема доповіді, які:

а) звертають увагу на раніше накинені русифікаторські норми українського правопису в УРСР;

б) поширюють інформації в Україні і діяспорі про Український правопис 1929 р. (себто правопис прийнятий у Харкові, ще до часу введення радянської русифікації української мови), заохочуючи науковців і працівників пера в Україні брати його до уваги в обговоренні і праці над новим правописом української мови.

До того часу НТШ-А у своїх виданнях буде притримуватися ще цього соборного правопису з 1929 р.

6. Загальні Збори вважають, що нові обставини в діяспорі вимагають нової структури і стилю праці, і тому покликують Статутову Комісію для опрацювання пропозицій на потрібні зміни статуту НТШ-А.

7. Загальні Збори доручають Управі звернути особливу увагу на приєднання молодих членів, як і на приїжджих науковців з України, простягаючи їм допоміжну руку.

ФУНДАТОРИ НТШ-А
зложили 10,000.00 дол. або більше

Наталія АНДРУСІВ, Катерина ВЕНГРИНОВИЧ, Іван ГАЛАВАЙ, Марія і Орест ГЛАДКІ, Лонгин ДАВИДОВИЧ, Наталія ДАНИЛЬЧЕНКО, о. Василь і Антоніна ДЖИДТУРИ, Ірина й Павло ДЖУЛЬ, Олена й Михайло ДЖУЛЬ, Антін ДАЦКОВСЬКИЙ, Софія і Василь ДМИТРЕНКИ, Ксеня КАЛМУК, Константин КЕБАЛО, Остап КОТИК-СТЕПАНОВИЧ, Кредитівка „САМОПОМІЧ" Ню Йорк, Марко ЛЕПКИЙ, Ірина та Євген МЕЛЬНИКИ, Ольга і Петро МОЦЮКИ, Василь ОЛЕЙКО, Галина й Іван ПАНЧАКИ, Юлія і Зенон ПЕТЕШ, Анна і Володимир РАК, Таїса й Андрій РАК, Ольга і Климентій РОГОЗИНСЬКІ, Климентій РОГОЗИНСЬКИЙ (у пам'ять Юрія СРІБНОГО), Наталія РОМАНОВСЬКА, Іван РОМАНЮК, Микола ШПЕТКО, Ірена ЩЕРБАНЮК, Рома і Ігор ГАЙДИ, Дарія ДУДРА, Анастазія ПСУЙ, Юрій КУЗІВ.

МЕЦЕНАТИ НТШ-А
зложили по 5,000.00 дол. або більше

Рома і Ігор ГАЙДИ, Софія і Іван ГОЛОВКИ, Павло ДОБРЯНСЬКИЙ, Кредитівка „САМОПОМІЧ" Джерзі Сити, Йосиф МИГАЛЮК, Маріян А. ПАНЧИШИН, Стефанія і Йосип ПОРАЙКИ, Володимира і Стефан СЛИВОЦЬКІ, УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ, Володимир ФРИЗ, Щадничий Банк „ПЕВНІСТЬ", Чикаґо.

НОВІ ЧЛЕНИ

Вітаємо новоприйнятих звичайних членів Наукового Товариства ім. Шевченка: Анатоль Камінський, Володимир Микула, Іван Ошуст, Василь Петрах, Осип Рожка, Катерина А. Рудницька, Ірина Сорока, Василь Сосяк і Марта Трофименко. Новоприйнятим членам бажаємо успіхів у праці.

З КАНЦЕЛЯРІЇ НТШ А

Канцелярія одержала від дійсного члена НТШ, академіка Івана С. Короцецького його професійну економічну бібліотеку, яка складається з тринадцяти картонів, у яких є книжки, журнали на різних мовах на економічні теми.

Член НТШ, мґр Михайло Дзвінка переслав до бібліотеки НТШ три пачки книжок, серед них є і рідкісні.

Пані Балаб передала до бібліотеки НТШ декілька томів книжок і журналів.

Наш сподвижник Іван Пуйо, який вже раніше подарував до НТШ ориґінальні картини закарпатських малярів, серед яких є картини відомих мистців з України старшого й молодшого Бокшая та рідкісні книжки, тим разом передав біля десяти рідкісних книжок і журналів.

Інж. Роман Волчук передав до архіву НТШ манускрипт своїх спогадів.

Усім нашим жертводавцям, що пам'ятають про НТШ і передали для його архіву чи бібліотеки свої архівні й книжкові фонди, складаємо щиру подяку.

УПРАВА НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА В АМЕРИЦІ

Президія
Леонід Рудницький — голова; Лариса М. Л. З. Онишкевич — екзекутивний заступник голови; Володимир Стойко — науковий секретар; Володимир Рак — фінансовий діловод; Роман Андрушків;, Василь Маркусь — редактор Енциклопедії Української Діяспори; Святослав Трофименко, Іван Фізер, Ольга Кузьмович — секретар.

Члени Управи
Олекса Біланюк, Володимир Василакі, Роман Воронка, Іван Головінський, Ася Гумецька, Тарас Гунчак, Євген Федоренко, Джан Пєр Кап, Альберт Кіпа, Таня Кейс, Анна Павлічко, Ярослав Падох, Анна Процик, Любомир Романків, Зеновія Сохор, Дмитро Штогрин, Мирослава Знаєнко.

Контрольна Комісія
Василь Ленцик — голова; Володимир Баранецький — заступник голови; Василь Калинович — секретар; Мирослав Прокоп — член;
Іван Сєрант — член.

Світова Рада НТШ
Мирослав Лабуњка, Володимир Стойко, Альберт Кіпа, Мирослава Знаєнко.

УВАГА

Для книжки про Бережани перед Другою Світовою Війною потрібно спогади старших громадян. Прохаємо усіх зацікавлених нав'язати контакт з канцелярією НТШ А в Ню Йорку.

Нові видання НТШ

(Закінчення зі стор. 4)

літератури і викладача Львівського університету. При цій антології співпрацювали літературознавці і перекладачі з Америки і України. Як підготовку до цієї праці переведено три майстерні перекладання, які відбувалися в Іллінойському університеті в Урбані та у Львові. Майстерні були спонзоровані Фундацією ІРЕКС, яка дала ґрант Ларисі Онишкевич на цей збірний проєкт. Книжка появилася у львівському видавництві „Літопис".

Поява цієї антології унікальна не тільки для української культури, але і для слов'янської, бо покищо подібна збірка (хоча з меншим обсягом вийшла друком недавно тільки польською мовою)..

Towards an intellectual History of Ukraine: an Anthology of Ukrainian thought from 1710-1995. Ralph Lindheim and George S.N. Luckyj, eds. Toronto: Univ. of Toronto in assoc. with Shevchenko Scientific Society, 1996, 420 pp. $65.00 (cloth), $24.95 (paper).

Це перша такого роду антологія про Україну. Збірник включає вступ (3 стор.) обох редакторів, а опісля такі документи, як Бендерська Конституція 1710 р. (або Конституція Орлика), Четвертий Універсал Центральної Ради (1916), Маніфест ОУН (1940), аж до недавнього Маніфесту Української Інтелігенції 1995 р. Серед статтей є праці Миколи Костомарова, Михайла Драгоманова, Олександра Потебні, Бориса Грінченка, Івана Франка, Миколи Міхновського, Богдана Костяківського, Михайла Грушевського, Володимира Винниченка, Дмитра Донцова, Миколи Хвильового, Мілени Рудницької, Євгена Маланюка, Івана Дзюби. Ця антологія це вже третє спільне видання НТШ із Видавництвом Торонтонського Уніерситету, після таких довідників як: Ukraine and Ukrainians throughout the World: A Demographic and Sociological Guide to Ukraine and the Ukrainian Diaspora, ред. Анна Ленцик Павлічко (1994, 526 pp., $75, $35.00);

Ukrainian Literature in the Twentieth Century: A Reader's Guide to Ukrainian Literature, Юрія Луцького (1992, 144 pp, $40.00, $18.95).

Разом із Чеською Академією Наук та Національною Академією Наук України видано:

Ukrajinsko-Česky Slovnik, vol. II (П-Я), A. Kurimsky, R. Šiškova, and N. Savicky, Prague, Academia, 1996, 1377 стор., 1994, 704 стор). Оба томи разом мають 75,000 слів.

Разом із НТШ у Львові видано такі книжки:

— Юрій Шевельов, Внесок Галичини у формування Української літературної мови (Львів, 1996), 200 стор. Збірник має такі розділи: Галицькі впливи на мову до 1876 р., вплив в період 1876-1905, тоді 1906-1920, 1921-1941, і галицькі мовні елементи, інкорпоровані в систему сучасної української літературної мови. Окремо додано також розділ про вплив Чернігівщини на літературну мову. Книжка має покажчик прізвищ та слів.

— Григорій Лужницький (1903-1990), В. Жила, О. Купчинський, Л. Рудницький, В. Ящун, редактори, том CCXII (Львів, 1996, 360 стор.). Книжка на пошану Г. Лужницького включає статті Ярослава Падоха, Остапа Тарнавського, Наталії Пазуняк, Ярослава Розумного, о. Любомира Гузара.

— Василь Лев (1903-1991), О. Купчинський, М. Овчаренко, Л. Рудницький, Є. Федоренко, Б. Чопик, ред. т. CCXI (Львів, 1996), 316 стор. Цей збірник в пошану В. Лева, має статті на мовознавчі теми, Леоніда Рудницького, Михайла Лесева, Олекси Горбача, Наталі Пазуняк, Ярослава Розумного, Осипа Кравченюка та ін.

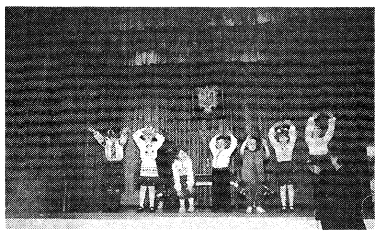
— Роман Осінчук, медичний світ Львова. Лікарська комісія, лікарський збірник, т. 4 (Львів-Ню Йорк, 1996), 156 стор., І. Головацький, Ірина Даценко, Павло Джуль, М. Лоба, О. Купчинський, М. Павловський, П. Пундій, О. Романів, Л. Рудницький, ред. У збірнику праці Р. Осінчука про медицину у Львові у різні часи від 1883 р., під різними режимами, про медичні студії в Українському Тайному Університеті (1920-1924), про визначних лікарів Львова М. Панчишина і М. Музику, про лікарні. Також є стаття про д-р Осінчука, біографічні дані про нього, включено також 14 сторінок фотографій.

* НТШ також спонзорувало видання збірки поезій Василя Стуса у перекладі на польську мову: Poezja Wasyla Stusa, ред. Аґнєшки Корнієнко (Краківський Університет, 1996, 175 стор.). У збірці переклади понад 50 поезій написаних між 1956-1979; також статті про поета праці Марка Павлишина, Богдана Рубчака, Леоніда Рудницького, Марка Царинника і Юрія Шевельова.

Л.З. Онишкевич

З НАСТУПАЮЧОЮ ВЕСНОЮ зростають побоювання, що з уваги на великі випади снігу зимою у центрально-західніх стейтах країни, цьогорічні весняні повені можуть бути більш грізними ніж будь-коли за останнє десятиліття. Знавці твердять, що околиці вздовж берегів Червоної ріки у Північній Дакоті та Міннесоті та ріки Джеймс у Південній Дакоті є загрожені небуденними повенями цієї весни, як почнуть топитися сніги.

Святкування 22-го Січня в канадському Лондоні

22-ге Січня у Лондоні, Онт.

Вранці 22-го січня цього року патріотичні лондонці зібралися біля Українського Центру, щоб якраз у той день відзначити цю величну дату в історії нашого народу. Привітавши теплими словами зібраних, голова Відділу місцевого КУК виступив з коротким змістовним словом та, опісля, попросив о. пароха УКЦ Ярослава Табаку відмовити молитву в намиренні закріплення державности України. Затим, під загальне „Ще не вмерла Україна" на щоглу Центру піднесено національні прапори. У той же час піднесено також синьо-жовтий прапор на будинку Міської Управи, а посадник Лондону Даєн Гескет проголосила день 22-го січня Днем Самостійности України в місті.

У неділю пополудні, 26-го січня, в авдиторії центру влаштовано концерт свята державности і соборности. Святкування відкрив голова Відділу, відзначаючи символічність Актів 22-го січня 1918 і 1919 років та їх кольосальну вагомість національно-виховного значення, „... як незнищимого духа, мов легендарний Фенікс, що знов і знов відроджувався в українському народі, як УВО, ОУН, Акт 15-го березня і 30-го червня, у героїзмі УПА, ...ідеалами людської і національної гідности, за які пролилось море чесної шляхетної української крови... на Маківці, в Чортківській офензиві, під Збаражем, під Крутами, Бродами, ...по польських, німецьких і московських концтаборах, ...аж до завершення цієї боротьби 'безкровним' Актом 24-го серпня 1991 року". Усіх тих, що боролися і життя своє віддали за ідеали 22-го Січня, вшановано вставанням з місць та короткою мовчанкою. Відтак проф. Євген Рослицький відчитав текст проклямації, виданої лондонським посадником до Дня Української Самостійности.

Першою точкою мистецької програми було піяно-сольо „Звуки тиші" П. Саймона та „У церкві" П. Чайковського в похвальному виконанні Оксани Мандрик, учениці РШ при Відділі КУК. Відтак В. Красун продеклямувала „Україна" Сосюри, а Л. і О. Вапляки відрецитували „Звідки ти". Усі з РШ, директоркою якої є д-р Д. Грицьків. Наші „дрібнята" із садочка, під проводом Ганни Несен і Віри Тицької, своїм монтажем „Про Україну" зробили велику приємність не тільки своїм батькам та бабуням і дідусям, але й усім слухачам, про що засвідчували щирі оплески й усміхнені лиця. „В роковини самостійности...", з глибоким відчуттям святкового змісту цієї поеми О. Олеся, захоплююче продеклямувала „ветеранка" лондонської сцени К. Баб'як. Подібно виявив себе також М. Тицький виконанням з належним патосом вірш „22-го Січня 1918..." М. Байди. За це їх нагороджено довгими оплесками.

Святочну доповідь лондонська поетеса Л. Храплива-Щур попередила словом про сідоголову 90-літню Наталію Попович зі Львова, довголітню страдницю совєтських концтаборів за волю України та велику любительку рідного красномовства, й запросила присутніх послухати її звукозапис „Прологу до поеми 'Мойсей'" І. Франка, за що присутні також віддячились довгими оплесками. Свою змістовну доповідь поетеса почала згадкою колишніх лондонців, активних учасників і свідків тодішньої боротьби за волю, „тих, що відійшли", а між ними Параскевія Вітоль, о. Лютослав Кусий та Іван Скляренко, яких громада завжди заслужено вшановувала на лондонських святкуваннях цієї світлої дати, та які не мали щастя дожити до сповнення їхніх національних мрій.

У своїй доповіді поетеса яскраво змалювала суспільну й політичну дійсність поневоленої України, розвиток і назрівання національних аспірацій і вимог нашого народу, що привели до світлих Актів IV Універсалу 1918-го та Соборности 1919-го років, а опісля до затяжної боротьби нашого народу аж до відновлення самостійної української держави у 1991 році, яка вже на шостому році свого незалежного існування успішно продовжує зміцнювати свою самостійну державність.

Після цікаво опрацьованої доповіді слідувала звукозаписна деклямація Н. Попович „Спить ряд могил" Б. Лепкого, за що доповідачка й декляматорка були винагороджені довгими оплесками. Вірш „Пишайся, Вкраїно" І. Овечка незвичайно гарно продеклямувала добре вже відома лондонцям молода мисткиня красномовства І. Мордас із П'ятидесятницької громади, а її молодша сестра Наталка, не менше похвально — вірш „Держава" О. Кузьменко. Завершенням мистецької програми був виступ Гані Метулинської, найперше із сольом на бандурі, виконуючи „Байду" Г. Хоткевича, а відтак стару козацьку пісню — „Думу про вдову і трьох синів". Як за витончену гру на бандурі, так і за вокальне виконання думи належиться їй велике признання. Її гнучкі переходи від піяніссімо до форте та гармонійність поєднання музичних елементів твору з драматичними образами думи яскраво засвідчили про її суто мистецьку душу. Ентузіястичні оплески, здавалось, не дозволять їй зійти зі сцени.

У слові культурно-освітня референтка Людмила Ковальчук висловила щиру подяку учасникам програми, а зокрема шановній поетесі за добре обдуману святочну доповідь та М. Залізнякові за його вклад у мистецьке оформлення сцени і квіти.

Офіційну частину свята закінчено загальним „Ще не вмерла Україна". Затим слідувало традиційне „дружня кава і солодке".

ЄБГР

Співає Тарас

В містечку тихім і прекраснім
Спокійно спить співець Тарас.
Він був для всіх взірцем у щасті
Й заглянув він в майбутній час.

Його відвезли у заслання,
Та витерпів він все тоді,
Пізнав великий світ нещастя —
Світ горя, муки і біди.

Коли ще був малий хлопчина,
Все дуже гарно малював,
В ньому були натхнення й сила,
Тому завжди ще й віршував.

В душі горів вогонь любови,
Буяла юність весняна,
Палала іскра щастя й волі
І давня кобза ожила.

О, „Любий сину України,
Ти наш Тарасе дорогий,
Тебе у світі вже немає,
Але в серцях ти все живий".

Леся Базюк, 18
с. Солуків,
Івано-Франківщина

З діяльности Осередків НТШ А

(Закінчення зі стор. 4)

— 25-го лютого 1996 р. відбулася успішна презентація австралійського тому ЕУД получена із святочним бенкетом, що принесла поважний прихід на редакційний фонд ЕУД.

—В травні 1996 р. редакція ЕУД, Осередок НТШ і РУХ гостили міністра національностей та міґрації України, проф. Володимира Євтух, який виголосив доповідь на тему: „Стан національних меншостей та етнополітика України". Діяльність Осередку тепер сповільнилася з приводу браку припливу молодших членів.

Осередок НТШ у Філядельфії під проводом д-ра Ярослава Заліпського влаштував в грудні 1996 р. першу зустріч передових громадян Філядельфії і околиці з головним редактором ЕУД проф. Василем Маркусем. Зустріч враз із робочою сесією дала основні напрямні до співпраці з редакцією і вибрала головного координатора Філядельфійської округи в особі д-ра Олександра Лужницького. Друге засідання членів комісії відбулося 22-го лютого 1997 р. на якому члени рішили опрацьовувати поодинокі гасла до енциклопедії.

Допомога чорнобильським дітям продовжує надходити із ЗСА

Гуманітарний вантаж ліків та унікального медичного обладнання, що має на меті зміцнити систему охорони здоров'я матерів і дітей в Україні, був відправлений 10-го березня до Києва американським Фондом Допомоги Дітям Чорнобиля.

Літак „Іл-76ТД" Українських військово-повітряних сил забрав цей вантаж вартістю у 1,5 млн. дол. і вагою у кілька десятків тонн з летовища Нюарку у Н. Дж. і передбачається доставити його у спеціялізовані клініки Чернігова і Дніпропетровського.

Як підкреслено на пресконференції перед вилетом, у забезпеченні такого спеціяльного рейсу — а це вже 18-ий, організований фондом від 1989 року — активну участь взяли американські ділові кола, зокрема компанія „Монсанто", а також Українська Православна Церква в ЗСА і дипломатичні представництва обох країн.

Виступаючи на пресконференції, амбасадор України в ЗСА Юрій Щербак схарактеризував утворене повітряне сполучення як „трансатлянтичний міст між нашими народами, що працює на майбутні покоління". Він подякував організаторам гуманітарної допомоги за розуміння необхідности медичного обслуговування дітей в Україні на світовому рівні, особливо після чорнобильської катастрофи, і забезпечення реґіональних клінік унікальним неонатологічним обладнанням. У свою чергу постійний представник України при ООН Анатолій Зленко назвав проєкт черговим доказом досягнення українсько-американських відносин рівня стратегічного партнерства.

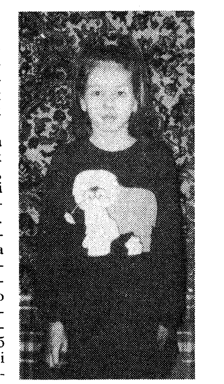
Сенатори-демократи від стейту Ню Джерзі, присутні на церемонії відправлення вантажу, Френк Лотенберґ і Боб Торріселлі, закликали підтримати подібні гуманітарні проєкти, спрямовані на ліквідацію неґативних наслідків чорнобильської катастрофи, що проявились у виявленні у дітей левкемії чи рака щитовидної залози.

У заключному слові на пресконференції президент фонду д-р Зенон Матківський висловив переконання, що без надійної та міцної системи охорони здоров'я населення жодна держава не здатна розбудувати сильне демократичне суспільство.

Амбасада України в ЗСА

МОЖЛИВОСТІ ЗАЇРСЬКОГО президента Мобуту Сесе Секо втриматись при владі в Заїрі стали ще меншими після того, як повстанські війська його суперника Лаврента Кабіли в суботу, 15-го березня, зайняли стратегічно положене місто Кісанджані. Ще більш важливим є те, що мешканці міста вітали повстанців, як визволителів. Повстанський союз демократичних сил для визволення Конго-Заїру в своїх п'ятимісячних збройних змаганнях щоб усунути президента С.Мобуту здобув значні перемоги та зайняв понад одну п'яту частину країни. Тим часом 66-річний президент С. Мобуту дальше перебуває на лікуванні у Франції.

Чи хтось допоможе вилікувати дівчинку з Києва?

О. Любченко

Із Товариства Допомоги Сиротам дістали ми інформації про дев'ятилітню Ольгу Любченко з Києва з проханням шукати через „Свободу" допомоги для неї серед українських лікарів.

Оля в 1994 році попала під автомобіль на вулицях Києва. Вийшла із життям, але мала зломані обидві ноги, струс мозку, порушення стовпа хребетного. Із усіх цих поранень її вилікували, однак ліва кінцівка руки не працює — у неї параліч. Одні лікарі уважають в Києві, що вже нічого зробити не можна, інші думають, що може при технічних засобах вдалося б ще руку спасти. В Києві однак не можуть вже нічого зробити. Може в ЗСА найшлися б українські хірурги, що допомогли б каліці? На світлині бачимо її скалічілу ручку. Бідна каліка є повною сиротою, опікується нею брат Олексій, який має дружину та маленьку дитину і не може всеціло займатися сиріткою. Тут Товариство Допомоги Сиротам апелює до доброти та жертвенности української громади в ЗСА, а конкретно до українських лікарів. Чи є можливість сирітці допомогти до нормального дальшого життя, чи мусить вона залишитися калікою?

У справі Олі Любченко можна телефонувати на число (718)423-4966.

Будуємо...

(Закінчення зі стор. 1)

капличку, яка перетривала аж до 1960 року, коли її висадили в повітря. Саме і цей сумний факт (хоча капличку відбудували) вказує на те, як побудова собору потрібна. Ідею цю видвигнув Єпископ УКЦ з Тернополя Михайло Сабрига, вказуючи на те, яку широку популярність має це відпустове місце. Доказом було святкування 1000-річчя Хрищення України в 1988 році, коли то до Зарваниці мандрували люди з усіх усюдів цілими селами.

— А чи церква у Зарваниці не відповідає потребам паломників?

— Це правда, що церква у Зарваниці досі сповняла цю потребу, а її парохами були відомі широко душпастирі нашої Церкви. Але вона подальше, а тут треба не каплиці, а собору на самому чудотворному місці, де збираються паломники.

— Чи можете подати ближчі дані про ці пляни побудови собору?

— В тій цілі постав окремий Будівельний комітет, якого я є членом та координатором на цьому терені. Головою комітету є о. митрат Василь Семенюк, парох Зарваниці. Ми проголосили конкурс на проєкт будови і цей конкурс виграло підприємство з Тернополя під проводом архітектора Михайла Нетребняка. Кошти будови собору передбачені до 570,000 дол. Тепер ми взялися до інтенсивної збірки на ту ціль і я можу лише подати щераз числа відкритих конт на ту ціль в Ню Йорку і Чикаґо. Розуміється, усі інформації на цю тему можна отримати у мене під адресою 15 St. Olga St., Hamilton, Ont. L8L 6R3 Canada.

— Як бачили ми із заклику в „Свободі", його підписали дослівно усі владики нашої Католицької Церкви в Україні і поза її границями. Чи можете щераз підтвердити хто із владик ЗСА включився в акцію створення собору у Зарваниці?

— Це Стефан Сулик, Митрополит УКЦ в ЗСА і Єпископи Роберт Москаль, Михаїл Вівчар, Василь Лостен і Єпископ-помічник Володимир Паска. Як бачите, всі вони прилучилися до цієї акції.

— Чи думаєте, що будова розпічнеться вже невдовзі?

— Початок будови назначений на 10-го квітня цього року, а закінчити собор повинні до 2,000 року. Дай Боже, щоб так сталося.

— Надіємося, що Зарваницька Мати Божа в тому допоможе, а усім нашим читачам, що бажають своїми датками допомогти до побудови цього собору подаємо числа конт і адреси, де можна посилати свої датки в Ню Йорку та Чикаґо: Self-Reliance (N. Y), 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003 число конта 22518-000; Self-Reliance Credit Union, 2351 W. Chicago Ave., Chicago, Il. 60662, число конта 11953-000.

Насилля...

(Закінчення зі стор. 1)

Автори листа наводять ряд інших прикладів насилля над журналістами і пишуть, що „як правило, ці злочини залишаються не розкритими, а особи, що їх скоїли — непокараними".

„У державі набуває розвитку недопустиме і небезпечне явище — злочини без покарання. Це породжує масовий суспільний страх, повне зневір'я людей у спроможність влади захистити життя, здоров'я, права та свободи громадян", — пишуть депутати.

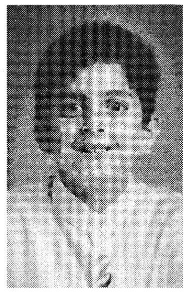
На їхню думку „певні структури виконавчої влади" і мафіозні клани намагаються „підім'яти, скупити або знищити як незалежні засоби масової інформації загалом, так і окремих журналістів і встановити монополію на інформацію".

В інтерв'ю телепрограмі „Післямова" з 18-го березня, Президент Леонід Кучма визнав безсилля влади зарадити цій ситуації, покликаючись на недосконалі закони. „Сьогодні будь-яку справу можна розвалити в період слідства, — сказав він. — Ми маємо сотні прикладів, коли і доручення, і укази Президента, і постанови Уряду, і рішення парляменту бльокуються там, на низу. Важелів сьогодні нема ніяких".

Дані незалежних опитувань свідчать, що 15 відс. українських журналістів після опублікування політичних матеріялів бояться за своє життя, а 80 відс. вважає, що в Україні є цензура.

О. Буняк і П. Вареля виступлять в Камі Голл

О. Буняк

П. Вареля

Ню Йорк. — В неділю, 23-го березня, о год. 3:30 по полудні виступлять в концерті для обдарованих дітей, який влаштовує Асоціяція вчителів музики в Ню Йорку, в залі Камі Голл, 165 захід 57-ма вулиця, двоє учнів УМІ кляси Таїси Богданської — Оксана Буняк і Пітер Вареля.

Жюрі вибрало знову до програми української композиції. Оксана, член 27-го Відділу УНС, виконає Н. Нижанківського „Старо-українську пісню" і Кренцліна „Циганський танок", а еспанець П. Вареля варіяції на тему „Їхав козак за Дунай" Савицького.

Пропонують стипендії

Воррен, Миш. — Фундація Українсько-Американського Центру повідомляє, що вже приймає аплікації на студентські стипендії та субсидії для організацій на 1997 рік.

Згідно з існуючими правилами, стипендії можуть отримати студенти, що навчаються на повний час в університетах чи коледжах, а також випускники середніх шкіл, які ще в цьому році вступатимуть на університетські студії. Першенство уділяється аплікантам на підставі фінансової потреби, добрих оцінок, активности в українській та американській громадах і написаного ними нарису. Апліканти мусять бути українського походження і мешканцями стейту Мишиген.

Допомогу отримають також ті організації, котрі мають до здійснення конкретні пляни у своїй українській громаді. Мусять знаходитися в Мишигені та доказати потребу фінансової допомоги.

Аплікації мусять бути отримані до 30-го червня 1997 року. Для отримання обширніших інформацій треба писати або телефонувати до: Ukrainian American Center Foundation, P. O. Box 1443, Warren, MI 48090-1443 або 530 Oxford Ct., Rochester Hills, MI 48307-4527; Тел: (810) 852-1570.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН ДОРОЖИНСЬКИЙ член УНС Відд. 19-го в Ню Йорку, Н.Й. помер 11-го березня 1996 року на 88-му році життя. Нар. 1907 року в селі Садки, Україна. Членом УНС став 1962 року. Залишив у смутку дружину Ірену. Похорон відбувся 13-го березня 1996 року на цвинтарі Gate of Heaven in Hawthorne, NY.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

МИРОН МАКАР член УНС Відд. 348-го Т-ва ім. Ольги Басараб в Янґставні, Огайо помер 4-го січня 1997 року на 74-му році життя. Нар. 5-го вересня 1922 року в Пітсбурґу, Па. Членом УНС став 1963 року. Залишив у смутку дружину Марію, сина Данила дочок Варвару Ведомску і Мері Джін Джурліна. Похорон відбувся 6-го січня 1997 року на цвинтарі св. Івана Хрестителя в Пітсбурґу, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Марія Макар, секр.

АННА БІДОЧКА член УНС Відд. 439-го в Ст. Катарінс, Канада померла 1-го грудня 1996 року на 89-му році життя. Нар. 12-го листопада 1907 року в селі Лани, Україна. Членом УНС стала 1957 року. Залишила у смутку племінника Михайла Бідочку з дружиною Мері і внуків Михайла і Елену та велику родину в Україні. Похорон відбувся 4-го грудня 1996 року на цвинтарі Вікторія Ловн в Ст. Катеринс, Канада.

Вічна Їй Пам'ять!

Марія Долішна, секр.

ВІРА ВЕЛИКА ЮНКА член УНС Відд. 371-го в Ірвінґтоні, Н.Дж. померла 30-го вересня 1996 року на 77-му році життя. Нар. 1919 року в Уїздці, Волинь, Україна. Членом УНС стала 1966 року. Залишила у смутку чоловіка Петра Юнку, дітей Марію Хілюк, Емілію Ванюк й Івана, дев'ять внуків і велику родину в Україні. Похорон відбувся 4-го жовтня 1996 року в Шоліта, Каліфорнія.

Вічна Їй Пам'ять!

Михайло Галібей, секр.

КАТЕРИНА ГАНИПСЯК член УНС Відд. 304-го в Баффало, Н.Й. померла 17-го грудня 1996 року на 77-му році життя. Народилася 20-го березня 1919 року в Комаровичах, Україна. Членом УНС стала 1973 року. Залишила у смутку мужа Йосифа, синів — Ярослава, Тараса і Володимира, невісток Христину, Варвару і Лінду, 6-ро внуків і одного правнука. Похорон відбувся 19-го грудня 1996 року на цвинтарі Мт. Олівет в Кенмор, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Марія Гнатик, секр.

АНТОНІЙ ГОРАК член УНС Відділу 292-го в Дітройті, Миш. помер 19-го лютого 1995 року на 71-му році життя. Нар. 25-го квітня 1923 року в Україні. Членом УНС став 1956 року. Залишив у смутку дочку Наталію Горак-Рудко. Похорон відбувся 25-го лютого 1995 року на цвинтарі Our Lady of Mercy in Miami, Florida.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ЮРІЙ СЛУКО член УНС Відд. 409-го Т-ва ім. св. Івана в Данмор, Па. помер 2-го травня 1996 року на 80-му році життя. Нар. 29-го квітня 1916 року. Членом УНС став 1970 року. Залишив у смутку дружину Анну Т. Похорон відбувся 4-го травня 1996 року на цвинтарі св. Михаїла в Данмор , Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Дженет Г. Боланд, секр.

✻ ПРАЦЯ ✻

✻ ПОСЛУГИ ✻

✻ FUNERAL DIRECTORS ✻